https://universitynews.in/

ED-2521

M.A. (Previous) Examination, 2021

SANSKRIT

Paper - I

वैदिक साहित्यम्

Time : Three Hours] [*Maximum Marks* : 100

नोट : **सर्वे** प्रश्ना समाधेयाः।

https://universitynews.in

इकाई-I

1. (क) कौचन **द्वौ** मन्त्रौ व्याख्येयौ : 14

(*i*) उप त्वाग्ने दिवे दिवे दोषावस्तर्धिया वयम्।
नमो भरन्त एमसि॥

(*ii*) यः पृथिवीं व्यथमानामहंहृद् यः पर्वतान्
प्रकुपिताँ अरम्णात्।
यो अन्तरिक्षं विममे वरीयो यो
द्यामस्तभनात् स जनास इन्द्रः॥

https://universitynews.in/

https://universitynews.in/

(*iii*) यस्मिन् ऋचः साम यजूँषि यास्मिन्
प्रतिष्ठिता रतनाभाविवाराः।
यस्मिंश्चित्तं सर्वमोतं प्रजानां तन्मे मनः
शिवसंकल्पमस्तु॥

(ख) विष्णोः वैशिष्ट्यं वर्ण्यताम्। 6

अथवा

रुद्रसूक्तमवलम्ब्य रुद्रदेवस्य वर्णनं विधीयताम्।

इकाई-II

2. (क) केचन **द्वे** गाथे व्याख्यार्हे : 14

(*i*) यावन्तः पृथिव्यां भोगा यावन्तो जातवेदसि।
यावन्तो अप्सु प्राणिनां भूयान पुत्रे पितुस्ततः॥

(*ii*) किं नु मलं किमजिनं किमु श्मश्रूणि किं तपः।
पुत्रं ब्रह्मण इच्छध्वं स वै लोकोऽवदावदः॥

(*iii*) कलिः शयानो भवति संजिहानस्तु द्वापरः।
उत्तिष्ठंस्त्रेता भवति कृतं सपद्यते चरन्॥

(ख) हरिशचन्द्रोपाख्यानमवलम्ब्य पुत्रमहत्त्वं विलिख्यताम्। 6

अथवा

रोहितः केन प्रकारेण आत्मानमरक्षदिति वर्णनीयम्।

https://universitynews.in/

https://universitynews.in/

इकाई-III

3. (क) अधोलिखितस्य व्याख्या विधेया : 10

कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छतं समाः।
एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न कर्म लिप्यते नरे॥

अथवा

अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्
विश्वानि देव वयुनानि विद्वान यः।
युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां
ते नम उक्तिं विधेम॥

(ख) 'ईशावास्य मिदं सर्वम्' इत्युक्तिः विविच्यताम्। 10

अथवा

ईशावास्योपनिषदमवलम्ब्य आत्मनः स्वरूपं वर्ण्यताम्।

इकाई-IV

4. (क) कयोश्चिद् **द्वयो**र्व्याख्या कार्या : 14

(*i*) भावप्रधानम् आख्यातम्। सत्त्वप्रधानानि नामानि।

(*ii*) षड् भावविकारा भवन्तीति वार्ष्यायणिः।

(*iii*) न निर्बद्धा उपसर्गा अर्थान्निराहुरिति शाकटायनः।

(*iv*) अथ निपाताः! उच्चावचेष्वर्थेषु निपतन्ति।

https://universitynews.in/

https://universitynews.in/

(ख) केशांचित् **त्रयाणां** निर्वचनं लिख्यताम् : 6

(*i*) समुद्रः

(*ii*) वृत्रः

(*iii*) उषस्

(*iv*) वाक्

(*v*) नदी

(*vi*) वैश्वानरः

इकाई-V

5. वेदाङ्गानां सामान्यपरिचयो वर्णनीयः। 20

अथवा

अधोलिखितानां परिचयो देय :

(*i*) ऋग्वेदः

(*ii*) ऐतरेयब्राह्मणम्

(*iii*) कठोपनिषद्

(*iv*) पाणिनीयशिक्षा

———

https://universitynews.in/